

Het Verbond.

Het spreekt van zelf, dat ik slechts in 't kort kan beantwoorden het schrijven van hen, die in het voorlaatste tijdschrift opkomen tegen mijn artikel van de September aflevering. Eerstens omdat mij den tijd ontbreekt voor eene uitgebreide bestrijding en in de tweede plaats, omdat ik vrees, dat de meeste collega's niet den moed zullen hebben eene lange bespreking van het artikel van *Bruske* van het begin tot het einde door te lezen. Alvorens mij echter tot collega *Bruske* te wenden, wil ik eerst nog een enkel woord richten tot mijne collega's *Koldewijn* en *Pitsch*.

Waarde collega *Koldewijn*!

Het spijt mij *U* te moeten zeggen, dat ge begint met eene groote onjuistheid te verkondigen. Ge zegt dat het laatst gehouden congres *eene commissie* benoemd heeft om de beide ontwerpen van organisatie te onderzoeken en met een definitief plan voor den dag te komen. De waarheid is, dat het congres besloot tot het oprichten van een verbond (maatschappij tot bevordering der tandheelkunde) en benoemde een *voorloopig bestuur*. Als dit niet waar is, dan zou ik wel van *U* willen weten, wie de bestuursleden zijn van het verbond.

Aangezien het congres niet voldoende kon beoordeelen, welke organisatie de beste zou zijn (de tijd liet niet toe, dat een langdurige discussie over dit onderwerp kon worden gehouden) droeg het aan het voorloopig bestuur op, de beide

voorgestelde organisaties te onderzoeken en met een plan voor den dag te komen.

Het bestuur heeft de voorstellen onderzocht en na een langdurig debat besloten met drie tegen twee stemmen mijn plan voortestellen.

Aangezien dit plan eischt de samenwerking van de algemeene vereenigingen, wendde het bestuur zich eerst tot de Vereeniging van N. T. en het Genootschap met de vraag of zij zich met het voorgestelde plan konden vereenigen en zich bij het verbond wilden aansluiten.

Als mijn plan niet zou slagen, zou eerst het plan van Bruske *in aanmerking* komen voor behandeling. De kwestie was zoo. Aangezien voor de vorming van een verbond volgens mijn plan de elementen reeds aanwezig waren, konden wij ons dadelijk overtuigen, of samenwerking met de algemeene vereenigingen mogelijk zou zijn. Voor het plan Bruske moesten eerst plaatselijke vereenigingen worden opgericht en waren daarom drie van de vijf bestuursleden van oordeel, dat zijn plan bij het niet slagen van het mijne, toch altijd nog geprobeerd zou kunnen worden.

Uit uwe positieve bewering zou men kunnen afleiden, dat *dit bestuur* zich verbonden heeft na mijn plan met het plan Bruske voor den dag te komen en dat is nog lang niet zeker.

Toen mijn plan aan de vereenigingen werd voorgelegd, hadden er reeds in het tijdschrift artikels gestaan, waarin men zich verzette tegen eene organisatie zooals die door mij werd voorgesteld. Vooral het artikel van den Heer Pitsch had tot doel propaganda te maken voor het plan Bruske. Bovendien werd dit plan in de A. T. V. besproken en een motie aangenomen om het te steunen. 't Was dus logisch, dat ik als lid van de Vereeniging van N. T. en als voorsteller van het plan van organisatie, dat ter tafel werd gebracht mij niet uitsluitend kon beperken tot eene aanbeveling van mijn voorstel, maar dat ik gedwongen was het plan van Bruske te bestrijden. Ik had gemeend,

dat mijne woorden door een voldoende aantal leden zouden worden gehoord, maar toen mij bleek, dat slechts weinigen bij de bespreking van dit onderwerp aanwezig waren, bleef mij niet veel anders over, dan hetgene ik in die vergadering gezegd had in het Tijdschrift te herhalen.

Ik heb mij toen gewend tot alle collega's in den lande, opdat zij allen zouden weten, wat ik ten voordeele van mijn plan en ten nadeele van het plan *Bruske* te zeggen heb. Zelfs als dit bestuur het plan *Bruske* tot uitvoering zou trachten te brengen, is 't naar mijne meening van zeer veel nut voor de tandheekkundigen in ons land te weten, welke gevaren en moeielijkheden ik in het plan *Bruske* meen te zien. Als ik alles, wat ik tegen het plan *Bruske* heb, heb gezegd, zal ik mij verder van elke actie onthouden.

Misschien bezit ik te weinig fijngevoeligheid om mijn fout te kunnen beseffen; daarom ben ik U dankbaar, dat gij mij op mijne ongeschreven verplichtingen hebt gewezen.

Waarde collega *Pitsch*.

Wat spijt 't mij, dat ik uw artikel niet kan beantwoorden op de wijze, die ik zou wenschen n.l. van het begin tot het einde mij beperken tot de questie zelve en elk persoonlijk element buiten sluiten. Ik kan dat echter niet, omdat uw artikel wemelt van bijzaken en persoonlijke aanvallen, die van ons debat een soort bokspartij zouden maken.

Het eenige wat ik U dus zal antwoorden, is het navolgende:

Gij begint uw artikel met de verslapping der belangstelling in de vergadering van de V. v. N. T. toe te schrijven aan de langgerektheid van mijn betoog.

Gij weet zeer goed, dat de belangstelling niet verslapt bij mijne voordracht, maar wel bij het debat en voornamelijk bij het nemen van de beslissing.

Het vergevorderde uur dwong de leden heen te gaan en de beslissing niet af te wachten. Velen toch hadden gemeend,

dat de verbondsquestie Zaterdagavond zou behandeld worden en hadden daarom reeds afspraken voor den Zondag gemaakt. Het was dus zeer begrijpelijk, dat er zoo weinig leden aan het einde van de vergadering aanwezig waren. Ik heb mij dan ook niet beklaagd over de belangstelling, maar over het resultaat.

Wat het congres aan mij heeft opgedragen, heb ik naar mijn geweten en beste kunnen volbracht.

Ik heb voor een ieder, die niet doof en blind is, aangetoond, dat de organisatie van Bruske, een gevaar is voor de algemeene vereenigingen. Gij verwijt mij stemming maken en fantaseeren. Enfin, dat kan er mee door, maar gij durft bijna te zeggen, dat ik weet, dat er Amsterdammers vóór mijne voorstellen gestemd hebben. Welnu, collega, hierdoor bewijst gij te twijfelen aan mijne goede trouw en moet ik daarom afzien van het verder debatteeren met U, omdat alles wat ik zou zeggen, door U met een ongeloovig schouder ophalen zou kunnen worden gelezen.

Mijne bedenkingen tegen het artikel van Bruske.

Collega Bruske schijnt 't mij kwalijk te nemen, dat ik hier en daar spreek van zijne voorstellen in plaats van organisatieplannen en dat ik mijne voorstellen een organisatieplan durf te noemen. Ik vind deze questie van te weinig belang om daarop verder in te gaan. Ik zal mij voornamelijk beperken tot de hoofdzak en alles wat maar eenigszins daar buiten valt onbesproken laten.

I. Wij komen in de eerste plaats aan de questie betreffende het besluit der A. T. V. om het voorstel Pitsch te steunen. Ik moet erkennen hier eene fout te hebben begaan. Ik heb in mijn stuk gesproken van een bindend besluit en ik wist, dat de A. T. V. een motie had aangenomen.

Hoe dat woord daar komt, weet ik niet, maar het staat er. Ik wist ook, dat collega Frenkel voor mijn voorstel

gestemd had en collega Sanders blanco, dus dat deze beiden zich niet aan de motie gehouden hadden; maar ik wist niet, dat er meer dan één Amsterdammer vóór mijn voorstel gestemd hadden. Ik heb mij tot den secretaris van de Vereeniging van N. T. gewend met het verzoek mij mede te deelen, wie de vóór en tegen stemmers waren.

Hij heeft mij daarop echter geen antwoord kunnen geven. Wat de fout betreft, als zou de motie in de A. T. V. met vijf tegen vier stemmen zijn aangenomen, berust vermoedelijk op een misverstand tusschen mij en mijn zegsman.

Ik kan U echter verzekeren, dat het geenszins in mijne bedoeling gelegen heeft door middel van eene onwaarheid stemming voor mijn plan te maken.

II. Bruske voegt aan mijn brokje historie voor de juiste lezing zijne notitie toe en bereikt daardoor, dat duidelijk blijkt, dat oorspronkelijk zijn plan was, eene vereeniging van de algemeene vereenigingen te stichten met individueele leden, die, als later de behoefte zou blijken, in onderafdeelingen zouden kunnen worden verdeeld.

Hij wil het aantal vergaderingen van die vereeniging beperken tot ééne gecombineerde vergadering per jaar, onder toezicht van een hoofdbestuur, dat zich met de algemeene belangen der Maatschappij belast. Hij wilde dus eerst een band tusschen de algemeene vereenigingen hechten om dan later te komen tot zijne afdeelingen. Nu echter meent hij de algemeene vereenigingen niet noodig te hebben, althans ook buiten deze zijn doel te kunnen bereiken. Duidelijk heeft hij op 't congres gezegd, dat hij niet beginnen zal van boven naar beneden, maar van onder af aan wil beginnen door eerst afdeelingen te stichten, die hij tot een maatschappij wil samen brengen. Al beweert hij thans overtuigd te zijn, dat het wetenschappelijke ter behartiging beter aan de algemeene vereenigingen kan overgelaten worden, zal hij toch moeten erkennen, dat, waar die afdeelingen vrij zijn in het behartigen van de wetenschappelijke belangen, zij de algemeene vereenigingen concurrentie gaan aandoen als die

afdeelingen in groote en vorm op algemeene vereenigingen gaan gelijken.

Zoolang eene plaatselijke vereeniging zich uitsluitend bemoeit met zijne plaatselijke belangen, bestaat er voor de algemeene vereenigingen geen gevaar.

III. B r u s k e noemt mijn verbond *een politiek verbond*, een entente cordiale tusschen twee mogendheden om de vrede te bewaren. Als dat waar was, zou het werkelijk niet noodig zijn, het geheele tandheekkundige Nederland in opschudding te brengen, dan zou het veel eenvoudiger zijn, wanneer de Vereeniging van N. T. zich wendde tot het Genootschap met het verzoek eene gecombineerde commissie te vormen, die de stands- en maatschappelijke belangen zou hebben te behartigen.

Dan echter werden de besluiten genomen onafhankelijk van allen, die niet bij die beide vereenigingen zijn aangesloten, terwijl in een verbond als het door mij voorgestelde ook de niet aangeslotenen zich kunnen laten hooren en invloed kunnen uitoefenen op het werk van het vertegenwoordigend lichaam. B r u s k e beweert wel dat de leden onder curateele staan van het vertegenwoordigend lichaam, maar velen zullen toch moeten erkennen, dat hij daarin overdrijft.

IV. Nu komen we aan eene belangrijke questie, welke voor mij de hoofdzaak is van het geheele artikel van collega B r u s k e .

Hij zegt dan verder: De algemeene vereenigingen worden alleen wetenschappelijke vereenigingen, dus *daar kan men niets omtrent de maatschappelijke belangen te berde brengen*. De opdracht beteekent dus alleen, vertrouwen in het beleid van de raad van tien, zonder de minste waarborg, dat met eigen wenschen rekening wordt gehouden.

B r u s k e begrijpt deze zaak verkeerd en misschien velen met hem.

't Ligt geenszins in mijne bedoeling dat het de vereenigingen verboden zou worden stands en maatschappelijke

belangen te *behandelen* d.w.z. over stands en maatschappelijke belangen te spreken en voorstellen te doen. maar zij zouden hunne voorstellen niet buiten de vereeniging tot uitvoering mogen brengen. Dit beteekent niet, dat de vereenigingen daardoor onder curateele staan van het vertegenwoordigend lichaam, maar dat ook niet leden van de algemeene vereenigingen medezeggingschap krijgen bij het ten uitvoer brengen van questies, die de stands- en maatschappelijke belangen raken.

Het uitsluitend doen behartigen van de stands en maatschappelijke belangen door het Verbond wordt blijkbaar opgevat, alsof er niets dan wetenschap in de vereenigingen mag behandeld worden. De bedoeling is echter geweest, dat in de vereenigingen die questies wel kunnen worden behandeld, maar dat de uitvoering er van m. a. w. het naar buiten werken aan het vertegenwoordigend lichaam zal worden overgelaten. Waar ik zeg in mijne voorstellen, dat de vereenigingen en leden van het Verbond zich verbinden alle stands en maatschappelijke belangen uitsluitend te doen behartigen door het verbond, daarbij geef ik tevens eene toelichting, waaruit duidelijk blijkt, dat het hier betreft het naar buiten werken. Als we ons de moeite geven om eens nauwkeurig na te gaan, welke questies ik heb genoemd als te behooren tot de werkzaamheden van het verbond, dan zal daaruit voldoende blijken, dat deze questies betreffen het optreden van de vereenigingen buiten eigen kring. Dat de bedoeling nimmer kan geweest zijn, dat de algemeene vereenigingen deze questies niet in eigen kring mochten bespreken en behandelen, is duidelijk, als wij zien, dat ook het behartigen van den collegialen geest genoemd is.

Ook de plaatselijke vereenigingen kunnen standsquesties behandelen en zij kunnen niet gedwongen worden de uitvoering er van aan het Vertegenwoordigend Lichaam over te laten; maar in het belang van het prestige van den tandheekkundigen stand zullen zij verstandig doen in questies van *algemeenen aard* de uitvoering daarvan over te laten

aan het Vertegenwoordigend Lichaam. Dit lichaam vertegenwoordigt toch altijd meer tandheelkundigen, dan ooit eene plaatselijke vereeniging zal kunnen bevatten.

V. B r u s k e neemt de vrijen in bescherming. Hij noemt die groep „uit den Booze”, en rilt bij het woord „Vrijen” en dat doet hij, omdat hij ze niet zou dulden en nog minder erkennen. Hij spreekt hier van „*Slechtere collega's* en even later „daar worden de niet aangeslotenen gecultiveerd tot *recht gearde collega's*.”

Waar heb ik in mijn stuk toch beweerd, dat ik de Vrijen minder acht dan mijne overige collega's, en waar heb ik ze *slechter* genoemd of minder *recht geard*.?

B r u s k e laat, of tracht het althans, mij dingen zeggen, die ik niet geuit en nimmer bedoeld heb.

B r u s k e duldt in *zijn* plan geen *Vrijen*. Ook ik zou liever zien, dat er in mijn verbond geen vrijen waren m.a.w. dat alle tandheelkundigen in den lande lid waren van het Genootschap of de Vereeniging van N. T. Volgens mijn plan zijn de Vrijen, die leden van het Verbond, die geen lid zijn van de algemeene vereenigingen. Ook volgens het plan B r u s k e zullen er leden zijn van de Maatschappij, die geen lid zijn van de twee algemeene vereenigingen. Dat zijn volgens B r u s k e geen vrijen. Het is hier een schermen met woorden. In de maatschappij van B r u s k e komen daarom geen vrijen voor, omdat zij, die geen lid zijn van de plaatselijke vereenigingen eenvoudig ook geen lid zijn van zijne Maatschappij. Volgens mijn plan zijn er *leden* van de *algemeene vereenigingen* en *niet leden* te zamen *lid van het Verbond*. Volgens het plan B r u s k e zijn de leden van de plaatselijke vereenigingen *alleen* lid van zijn Maatschappij. B r u s k e neemt nu maar aan, dat een ieder lid wordt van zijne plaatselijke vereenigingen, maar hij is toch wel zoo verstandig de hulp van de algemeene vereenigingen daarbij in te roepen. Hij noemt 't zelfs de plicht van de algemeene vereenigingen om den leden de verplichting op te leggen lid van eene afdeling te worden. Hij zegt wel gemoedelijk

„de algemeene vereenigingen doen zich zelf daarmede geen kwaad.” Ik meen echter voldoende bewezen te hebben, dat zij zich wel kwaad daarmede doen en daarom is het de plicht van de vereeniging tegen dat kwaad te strijden.

VI. Bruske zegt dan verder, „wat eene plaatselijke vereeniging past, past ook eene Maatschappij.” Om daarmede aan te duiden, dat die plaatselijke vereenigingen als onderdeelen van de Maatschappij feitelijk hetzelfde werk verrichten. Toch bestaat er een groot verschil en wel *in de uitvoering*. De wijze waarop eene plaatselijke vereeniging de collegialiteit onder hare leden bevordert, is eene andere dan die, waarop een verbond dat doet. Hetzelfde geldt voor de bestrijding van de onbevoegde uitoefening der Tandheelkunde. Het zou mij te ver voeren deze kwestie in den breedte te behandelen, maar gaarne wil ik over dit punt later nog eens van gedachten wisselen.

VII. Bruske komt op tegen mijn voorstel om de buitengewone vergaderingen in vijf deelen van 't land gelijktijdig te laten houden. Ik heb toch duidelijk gezegd, dat ik dit voorstel slechts *in overweging* geef. 't Was weer om 't de leden gemakkelijk te maken, hun reiskosten te besparen. Blijkt deze wijze van doen verkeerd, welnu, dan noodigen wij alle leden uit in ééne plaats samen te komen. Een dergelijke algemeene vergadering zal de maatschappij van Bruske toch ook wel eens moeten uitschrijven. Waarom of dat nu weer een bewijs is van de zwakheid van mijn systeem, is mij niet duidelijk.

VIII. Ten slotte een antwoord op de vraag van Bruske „Wie begrijpt het verband?”

Ik wendde mij tot de leden van de *Algemeene Vereenigingen* met eene waarschuwing: „zoek eene organisatie, die het bestaan van uwe vereeniging niet aantast. Elke organisatie, die in haar werkprogram de behartiging der wetenschappelijke belangen opneemt, doet dat, ook elke organisatie, die de vereeniging een deel van hare arbeid ontnemt, *zonder dat zij als zoodanig op den verderen gang van zaken*

haren inbloed kan laten gelden. Zeker de Vereeniging van N. T. had eene beslissing genomen, maar op de vergadering was maar een zeer klein gedeelte van de leden aanwezig. Reden waarom ik het noodig achtte, de andere leden mijne waarschuwing te laten hooren, en mocht dan later hun oordeel nogmaals in deze questie worden gevraagd (wij zijn toch nog niet aan het einde) dat zij dan zullen weten welke bezwaren ik zie als mede-ontwerper en verdediger van het door het Verbondsbestuur voorgestelde plan, in de organisatie en centralisatieplannen van B r u s k e.

Ik wendde mij in hooge beroep tot alle tandartsen in Nederland, toen ik meende te moeten protesteeren tegen de wijze waarop deze verbondsquestie behandeld werd. Zeker rekende ik daarbij ook op de toekomstige vrijen. Ook hun roep ik toe, toont belang in deze questie, vormt u een oordeel, begrijpt, dat de algemeene vereenigingen ook voor U openstaan en dat hun bestaan van groot belang is voor de ontwikkeling van de tandheelkunde in ons land. En zoo ge niet aan het actieve vereenigingsleven wilt meedoen, wordt dan lid van het Verbond opdat een groot aantal der uwen in het Vertegenwoordigend Lichaam kunnen zitting nemen. Ook hun heb ik willen zeggen, welke gevaren ik zie in de organisatie en centralisatieplannen van B r u s k e.

J. M. KLINKHAMER.